

“2016-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında
gəmiçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı”nın
təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin
Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. “2016-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında gəmiçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı” təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti bu Sərəncamla təsdiq edilmiş Dövlət Proqramının həyata keçirilməsini təmin etsin və bununla bağlı görülən işlər barədə hər il Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat versin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 7 noyabr 2016-cı il.

2016-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında gəmiçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı

1. Gəmiçilik sahəsində mövcud vəziyyət

Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulmuş və hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla davam etdirilən sosial-iqtisadi inkişaf strategiyası ölkənin nəqliyyat sektorunun mühüm sahələrindən biri olan gəmiçiliyi də əhatə edir.

Son dövrlər digər sahələrdə olduğu kimi gəmiçilikdə də ciddi islahatlar həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 22 oktyabr tarixli 6 nömrəli Sərəncamı ilə Azərbaycan Dövlət Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi və Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin Xəzər Dəniz Neft Donanmasının birləşdirilərək yenidən təşkil olunması əsasında “Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra – Cəmiyyət) yaradılması buna bariz nümunədir.

Bu Cəmiyyəti yaratmaqda məqsəd ölkənin tranzit yükdaşıma sahəsində rəqabət potensialından daha səmərəli istifadə etməklə gəmiçilik sahəsində yerli və beynəlxalq daşımaların həcmi artırmaqdır. Cəmiyyət sərnişin və yük daşınması, habelə gəmilərin təmiri və modernləşdirilməsi ilə bağlı müxtəlif növ xidmətlər təqdim edən, eləcə də dənizdə həyata keçirilən neft və qaz əməliyyatlarına ixtisaslaşdırılmış gəmiçilik xidmətləri göstərən yeni və güclü bir qurumdur.

Eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 29 dekabr tarixli 800 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” İnkişaf Konsepsiyası Azərbaycanın regionun nəqliyyat qovşağına çevrilməsini, ölkənin strateji coğrafi mövqeyindən səmərəli istifadə edilməsini, tranzit və nəqliyyat xidmətlərinin inkişafını nəzərdə tutur.

Xəzər hövzəsində ən böyük liman olan Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının istifadəyə verilməsi, Bakı Gəmiqayırma Zavodunun fəaliyyətə başlaması, Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu xəttinin inşası, İranla Azərbaycan arasında çatışmayan dəmir yolu bağlantısının tikintisi, Azərbaycan Respublikasında dəmir yolu nəqliyyat sisteminin 2010–2014-cü illərdə inkişafına dair Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi, Xəzəryanı ölkələrdə limanların genişləndirilməsi, Çindən Avropaya kimi uzanan Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu üzrə vahid keçid tarifinin təyin olunması və “bir pəncərə” prinsipinin tətbiqi, “Bir Qurşaq, Bir Yol” layihəsinin həyata keçirilməsi ilə bağlı Azərbaycanla Çin arasında əməkdaşlıq haqqında müqavilənin imzalanması və regionda həyata keçirilən irimiqyaslı layihələr növbəti illərdə Azərbaycandan keçən tranzit yüklərin artmasına səbəb olacaqdır və bu yüklərin daşınması üçün müxtəlif təyinatlı gəmilərə olan tələbatın daha da artacağı gözlənilir. Həmçinin, Xəzər dənizindən keçən nəqliyyat dəhlizlərinin geniş imkanları müxtəlif nəqliyyat vasitələri ilə qarışıq daşımaların sürətli inkişafını, eləcə də Azərbaycan Respublikasının tranzit potensialının artırılmasında mühüm rol oynayan Cəmiyyətə məxsus limanların yükaşıma səviyyəsinin yüksəldilməsi məqsədilə liman

infrastrukturunun təkmilləşdirilməsini zəruri edir. Bu inkişaf Azərbaycanın istər Şərq–Qərb, istərsə də Şimal–Cənub istiqamətində dünya nəqliyyat sisteminə inteqrasiya etməsi regionun nəqliyyat və logistika qovşağına çevrilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Digər tərəfdən, Xəzər dənizində, o cümlədən Xəzərin Azərbaycan sektorunda artan neft və qaz əməliyyatları dənizdə qabaqcıl texnologiyalarla təhlükəsiz və səmərəli fəaliyyət göstərən, beynəlxalq standartlara cavab verən müasir ixtisaslaşmış neft donanmasının olmasını zəruri edir. Azərbaycan Respublikasında hasil edilən karbohidrogen ehtiyatlarının xeyli hissəsi Xəzər dənizindəki yataqların payına düşdüyündən, həmin əməliyyatların aparılmasında Cəmiyyətin genişprofilli ixtisaslaşdırılmış neft donanması xüsusi rol oynayır və Azərbaycan Respublikası üçün strateji əhəmiyyətə malikdir.

Yeni və müasir tələblərə cavab verən nəqliyyat gəmilərinin və neft sənayesinə xidmət edən ixtisaslaşdırılmış gəmilərin tikilərək istismara buraxılması, Cəmiyyətin rəqabət qabiliyyətini artırmaq məqsədi ilə donanmanın yaşının gəncəşdirilməsi, gəmi təmiri prosesinin daha effektiv və yüksək keyfiyyətlə aparılması üçün gəmi təmiri zavodlarının əsaslı təmir olunması və yeni texnologiyalarla təchiz edilməsi, bir sözlə, beynəlxalq standartlara uyğun fəaliyyəti təmin etmək üçün gəmiçilik sistemində köklü islahatların davamı olaraq "2016–2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında gəmiçiliyin inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın (bundan sonra – Dövlət Proqramı) həyata keçirilməsi zəruridir.

2. Dövlət Proqramının əsas məqsədi və vəzifələri

2.1. Dövlət Proqramının əsas məqsədi Azərbaycanda gəmiçilik sahəsinin inkişafını, rəqabətqabiliyyətli və beynəlxalq standartlara uyğun yüksək səviyyəli daşıma və neft sənayesi üçün ixtisaslaşdırılmış xidmətlər təqdim edən, kommersiya cəhətdən səmərəli fəaliyyət göstərən və gələcəkdə özünü sərbəst maliyyələşdirməklə dövlət büdcəsinə gəlir gətirən nüfuzlu gəmiçilik şirkətinin formalaşdırılmasını, Azərbaycan ərazisindən yük daşımalarının həcmının artırılmasını təmin etmək və "Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış" İnkişaf Konsepsiyası çərçivəsində Azərbaycanın beynəlxalq əhəmiyyətli nəqliyyat və logistik mərkəzə çevrilməsi üçün zəruri tədbirlər görməkdir.

2.2. Dövlət Proqramı Cəmiyyətin inkişaf istiqamətlərinə nail olunmasını və aşağıdakı vəzifələrin yerinə yetirilməsini nəzərdə tutur:

2.2.1. qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun gəmiçilik şirkətinin qurulmasının davam etdirilməsi və xidmət keyfiyyətinin daim yüksək səviyyədə saxlanılmasının təmin edilməsi;

2.2.2. müasir mərkəzləşdirilmiş idarəetmə sisteminin tətbiqi, əsaslı islahatların davam etdirilməsi və korporativ idarəetmənin daim təkmilləşdirilməsi;

2.2.3. müştərilərlə peşəkar və etibarlı münasibətlərin qurulmasının davam etdirilməsi və dayanıqlı xidmət təqdim edən şirkət imicini yüksəltməklə Xəzər dənizində aparıcı mövqenin qorunub saxlanılması və daha da gücləndirilməsi;

2.2.4. Azərbaycanda və regionda həyata keçirilən irimiqyaslı layihələri nəzərə alaraq, Asiya ilə Avropa arasında yükdaşıma həcmələrinin bir qisminin Azərbaycan üzərindən ahəngdar və fasiləsiz nəqlinin təmin edilməsi;

2.2.5. Azərbaycan ərazisindən daşımaların artırılması üçün kompleks tədbirlərin yerinə yetirilməsi;

2.2.6. yeni gəmilərin tikilməsi, nəqliyyat və ixtisaslaşdırılmış neft donanmalarının yenilənməsi;

2.2.7. mövcud gəmilərin əsaslı təmiri və müştərilərin tələblərinə cavab verən səviyyəyə çatdırılması;

2.2.8. gəmi təmiri zavodlarının əsaslı təmiri və yeni texnologiyalarla təchiz olunması;

2.2.9. Xəzər regionunda düzgün marketing işinin təşkil edilməsi, tələbatın müəyyənləşdirilməsi və ona uyğun işin təşkili;

2.2.10. Xəzərdən kənar prioritet inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi və ona uyğun strateji inkişaf planının hazırlanması;

2.2.11. yeni Bakı Gəmiqayırma Zavodu üzrə sifarişlərin həcmnin və ümumiyyətlə, Azərbaycanda gəmiqayırma sahəsində təcrübənin artırılması;

2.2.12. Cəmiyyətə məxsus limanların inkişaf etdirilməsi və müasir tələblərə cavab verən infrastrukturun yaradılması;

2.2.13. Azərbaycan bayrağı altında üzən gəmilərin Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı dəniz nəqliyyatı sahəsinə dair beynəlxalq konvensiyalarda nəzərdə tutulmuş tələblərə uyğunluğunun təmin olunması;

2.2.14. kadr hazırlığının səmərəsinin və keyfiyyətinin yüksəldilməsi, kadrların həvəsləndirilməsi siyasətinin təkmilləşdirilməsi;

2.2.15. dənizçi peşəsinin təbliği.

3. Maliyyə mənbələri

3.1. Dövlət Proqramının aşağıda göstərilən mənbələr hesabına maliyyələşməsi nəzərdə tutulur:

3.1.1. Cəmiyyətin daxili imkanları;

3.1.2. Cəmiyyət tərəfindən birbaşa və ya dövlət zəmanəti ilə alınan kreditlər;

3.1.3. qiymətli kağızların buraxılması;

3.1.4. dövlət büdcəsinin vəsaiti;

3.1.5. qeyri-profili aktivlərin realizə edilməsindən daxilolmalar;

3.1.6. qanunvericiliyə zidd olmayan digər mənbələr.

3.2. Cəmiyyətin inkişaf strategiyası əsasında gəmiçiliyin gəlirliliyini və səmərəli inkişafını nəzərdə tutan layihələrin Cəmiyyətin öz imkanları və banklardan alınan kreditlər hesabına, dövlət əhəmiyyətli strateji layihələrin isə dövlət dəstəyi əsasında maliyyələşdirilməsi planlaşdırılır. Dövlət əhəmiyyətli layihələr Azərbaycanın qeyri-neft sektorunun inkişafına, tranzit potensialının artırılmasına, Transxəzər dəhlizinin inkişafına və Azərbaycanın regionun nəqliyyat və logistika qovşağına çevrilməsinə xidmət edəcəkdir.

3.3. Dövlət Proqramı çərçivəsində icrası planlaşdırılan layihələr onların iqtisadi səmərəlilik və ölkəmizin tranzit potensialının reallaşdırılması baxımından strateji əhəmiyyəti nəzərə alınmaqla müəyyən edilmişdir. Qeyd olunan layihələrin icrası zamanı mövcud bazar şəraiti nəzərə alınacaq və lazım gəldikdə, maliyyə resursları strateji plana uyğun olaraq maliyyə modeli yenilənməklə cəlb ediləcəkdir.

4. Gözlənilən nəticələr

4.1. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi nəticəsində Azərbaycanın gəmiçilik sahəsindəki potensialından optimal və səmərəli şəkildə istifadə edilməsi, Xəzər hövzəsində və Xəzərdən kənarında beynəlxalq standartlara uyğun daşıma xidmətləri göstərilməsi, Azərbaycanın tranzit potensialının artırılması, institusional islahatların

davam etdirilməsi, gəmiçiliyin fəaliyyətinə dair daha təkmil qanunvericilik bazasının formalaşdırılması, gəmiçilik sahəsində yüksəkixtisaslı yerli kadrların hazırlanması təmin ediləcəkdir.

4.2. Dövlət Proqramı çərçivəsində dövlətin dəstəyi ilə nəqliyyat donanması və ixtisaslaşdırılmış neft donanması üçün gəmilərin tikilməsi və Cəmiyyətin təlim-tədris müəssisəsinin modernləşdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Xəzər regionunda həyata keçirilən irimiqyaslı layihələr Transxəzər dəhlizi ilə Azərbaycandan keçməklə daşınan konteyner yüklərin artmasını labüd edir. Bu baxımdan, həmin yüklərin daşınması üçün Dövlət Proqramında dövlətin dəstəyi ilə konteyner daşıyan gəminin tikilməsi nəzərdə tutulmuşdur ki, bu da Azərbaycanın tranzit potensialının reallaşdırılmasına və regionun nəqliyyat və logistika qovşağına çevrilməsinə töhfə verəcəkdir. Eyni zamanda, Ro-Pax tipli gəminin tikilməsi Azərbaycandan tranzitlə keçən avtotexnikanın daşınması və onların mütəmadi olaraq Xəzərdən keçən marşruta cəlb edilməsi üçün vacibdir. Nəqliyyat donanması üçün tikintisi nəzərdə tutulmuş tanker və quru yük gəmisi hazırda Cəmiyyətin donanmasında mövcud olan, istismar müddətini başa vurmuş gəmiləri yeniləməyə və Şərq-Qərb istiqamətində daşımalarda Azərbaycan gəmiçiliyinin bazar payının qorunub saxlanılmasına imkan verəcəkdir.

4.3. Cəmiyyətin nəqliyyat donanması Xəzərdə və Xəzərdən kənar beynəlxalq yükdaşıma bazarlarında fəaliyyət göstərərək qeyri-neft sektorundan ölkəyə gəlir axınını təmin edir. Bu baxımdan, donanmanın vaxtında yenilənməsi bazar payının qorunması və genişləndirilməsinə, Cəmiyyətin gəlirlərinin yüksəlməsinə, yekunda dövlət büdcəsinə vergi və rüsumlar şəklində ödəmələrin artmasına səbəb olacaqdır.

4.4. Dövlət Proqramı çərçivəsində ixtisaslaşdırılmış neft donanması üçün dövlətin dəstəyi ilə qəza xilasetmə gəmilərinin tikilməsi Xəzərdə qəza və yanğın təhlükəsizliyi, növbəçəkmə əməliyyatlarının beynəlxalq standartlara uyğun, yüksək səviyyədə təmin edilməsinə şərait yaradacaqdır. Eyni zamanda, torpaqqazan dibdərinləşdirici gəminin tikilməsi, Xəzərdə son illərdə suyun səviyyəsinin aşağı düşməsinə nəzərə alaraq, dənizdə dibdərinləşdirmə işlərinin aparılmasına, gəmilərin limanlara təhlükəsiz girişinin təmin edilməsinə və onların saya oturma təhlükəsini aradan qaldırmağa imkan verəcəkdir.

4.5. Dövlət Proqramı çərçivəsində dövlətin dəstəyi ilə Cəmiyyətin təlim-tədris müəssisəsinin müasir avadanlıqla, gəmi simulyatorları və trenajorlarla təmin edilməsi nəzərdə tutulmuşdur ki, bu tədbirlərin də icrası ölkədə dənizçilərin yetişdirilməsinə, üzən heyətin ixtisasının artırılmasına və Azərbaycanda gəmiçilik sahəsində kadr potensialının yüksəldilməsinə xidmət edir.

**5. Dövlət Proqramının həyata keçirilməsi üzrə
TƏDBİRLƏR PLANI**

Tədbirin adı		İcra müddəti (illər üzrə)
5.1. İslahatların aparılması və idarəetmənin qabaqcıl beynəlxalq təcrübəyə uyğun qurulması		
5.1.1.	Mərkəzləşdirilmiş korporativ idarəetmə sisteminin tətbiqi (islahatların davam etdirilməsi)	2016–2017
5.1.2.	SAP proqram təminatının yeni modullarının tətbiqi, düzəlişlər edilməsi, digər proqramlarla inteqrasiyanın təmin edilməsi, heyət üçün kursların təşkili	2016–2018
5.1.3.	Tanınmış beynəlxalq audit şirkəti tərəfindən maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasının aparılması	2016–2019
5.1.4.	Gəmiçiliyin davamlı inkişafı haqqında hesabatının hazırlanması və həmin hesabatın beynəlxalq audit şirkəti tərəfindən audit yoxlamasının aparılması	2016–2020
5.1.5.	Cəmiyyətin beynəlxalq standartlara uyğun sertifikatlar əldə etməsi və həmin standartlara uyğun daxili idarəetmə sisteminin inkişafı	2016–2019
5.1.6.	Cəmiyyətin mərkəzləşdirilmiş korporativ şəbəkəsinin yaradılması (idarə və müəssisələrarası məlumat mübadiləsi, serverlərin alınması, ehtiyat server otağının yaradılması, korporativ ümumi təhlükəsizlik sistemi, lisenziyalaşdırma, videokonfrans, telefoniya və VoIP)	2016–2020
5.1.7.	Gəmiçiliyin kredit reytinginin monitorinqi	2016–2020
5.1.8.	Gəmiçiliyin Xəzərdə və Xəzərdən kənarında inkişaf strategiyasının hazırlanması (yükdaşıma bazarlarının öyrənilməsi, ona uyğun strateji planın hazırlanması) üçün tanınmış beynəlxalq məsləhətçi şirkətin cəlb olunması	2016–2017
5.1.9.	Cəmiyyətə məxsus limanların inkişaf etdirilməsi, yükəşirəmə səviyyəsinin yüksəldilməsi və müasir tələblərə cavab verən liman infrastrukturunun yaradılması	2016–2020
5.1.10	Gəmiçilik sahəsində şəffaflığın və effektivliyin artırılması üçün daxili idarəetmə və elektron xidmətlərin tətbiqi (donanmanın istismarı sistemləri, gəmi təmiri sistemi, elektron sənəd dövriyyəsi)	2016–2020
5.2.	Bazarın mövcud tələbatına uyğun olaraq nəqliyyat donanmasının yenilənməsi və modernləşdirilməsi	2016–2020
5.3.	Bazarın mövcud tələbatına uyğun olaraq dənizdə neft hasilatına xidmət edən donanmanın yenilənməsi və modernləşdirilməsi	2016–2020
5.4.	Bibiheybət Gəmi Təmiri Zavodunun təmiri və modernləşdirilməsi	2016–2020
5.5.	Zığ Gəmi Təmiri Zavodunun təmiri və modernləşdirilməsi	2016–2018
5.6.	Texniki nəqliyyat parkının yenilənməsi və zəruri tikinti işlərinin aparılması	2016–2020
5.7.	Gəmiçiliyin təlim-tədris müəssisəsinin təmiri və müasir avadanlıqla təmin edilməsi	2017–2019
5.8. İnsan resurslarının idarə edilməsi sahəsində tədbirlər		
5.8.1.	İnsan resurslarının idarə edilməsində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi	2016–2020

5.8.2.	Əməkhaqqı sistemində beynəlxalq təcrübənin tətbiqi	2016–2020
5.8.3.	Təlim və inkişaf sisteminin qurulması	2016–2020
5.8.4.	İnsan resurslarının sosial rifahının yaxşılaşdırılması sahəsində vahid tədbirlər planının işlənilib hazırlanması	2016–2020
5.9. Cəmiyyətin xarici nümayəndəliklərinin açılması və Xəzərdən kənarında fəaliyyət		
5.9.1.	Xarici nümayəndəliklərin açılması və marketinq işinin fəallaşdırılması	2016–2020
5.9.2.	Xəzərdən kənarında fəaliyyət üçün yeni gəmilərin tikilməsi (tikilməsi planlaşdırılan gəmi tipləri xarici bazarların öyrənilməsi əsasında məlum olacaq)	2016-2020